

Joan Àguila: “No podem agafar de catequista la primera persona amb disponibilitat horària”

Dij, 12/09/2019 per Catalunya Religió

(Laura Mor –CR/Valls) És catequista des dels 16 anys i creu en una pedagogia de la fe més vivencial i dinàmica. Un servei que proposi Jesús no com a personatge històric, sinó com a algú rellevant a la vida dels infants i les famílies. **Joan Àguila Chavero** va assumir la direcció del Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i Balears (SIC) el [mes de febrer](#). És professor de religió a secundària al Col·legi Santa Teresa de Jesús de Tarragona; a la Universitat Rovira i Virgili forma futurs mestres de religió; i fa classes sobre catequesi a l'Institut de Ciències Religioses Sant Fructuós de Tarragona.

L'hem entrevistat als locals parroquials i a l'església de Sant Joan Baptista de Valls, la primera parròquia on el van enviar sortint del seminari. Aquí va implicar-se amb l'agrupament escolta. I avui n'és el rector. Entre passadissos ens explica que prega amb la guitarra, cantant. I d'aquí surten les lletres de les cançons del grup [Canta la teva fe](#). Amb ell parlem avui sobre quina catequesi somia per al nostre país.

A la parròquia de Sant Joan Baptista va descobrir el món del lleure?

Sí, de nen havia fet colònies parroquials, però amb els pares anàvem a l'estiu Andalusia, a trobar-nos amb els cosins. I vaig descobrir el món del lleure quan vaig arribar aquí i el mossèn em va dir “posa't al cau i acompanya aquesta canalla”. Per mi va ser tota una descoberta. L'educació sempre m'havia apassionat. Abans d'entrar al seminari havia fet un any de magisteri, perquè estava entre mestre o mossèn. Vaig conèixer el món del lleure després d'haver conegut la catequesi, que és molt més reglada. I estic content d'haver treballat amb infants i joves en l'àmbit educatiu.

Quin estil de catequesi s'imagina [des del SIC](#)? Com ha de ser la catequesi

al nostre país?

Pot sonar a tòpic, però crec que hem d'oblidar-nos molt dels llibres i començar a fer una catequesi experiencial. De fet la catequesi anterior ja buscava això. Però amb el catecisme i el quadern que va sortir dels bisbes quedàvem una mica encotillats. Ara des del SIC estem intentant fer un nou material, volem oferir recursos. Hi haurà una guia, un quadern on el nen explicarà què ha viscut, les seves experiències, però no serà tan pautat. La voluntat és aquesta. Des dels 16 anys que jo soc catequista que ho diuen això: que la catequesi sigui més dinàmica, menys escolar. També fins ara el SIC havia treballat amb el voluntariat dels catequistes i dels especialistes en catequètica, demanant-los que fessin aquest material. Quan demanes això a uns voluntaris poden passar dues coses: que s'eternitzi fins que surti ben fet o que, si els hi dones pressa, al final et surt un material que no t'acaba de satisfer.

“HEM DE FER UNA RENOVACIÓ PER DONAR EL MILLOR RECURS A LA CATEQUESI”

El SIC està fent un camí cap a la professionalització?

Com a mínim demanem ajut a professionals, invertint diners a que el material estigui realment a l'alçada de les descobertes que es fan a nivell pedagògic. Volem fer una aplicació que sigui útil, una web més interactiva, que tingui molt més protagonisme, amb vídeos, cançons, contes, històries... Interessa fer una renovació per donar el millor recurs a la catequesi. Perquè la canalla gaudeixi quan venen aquí. Si gaudeixen aprendran i interioritzaran.

Què més heu detectat, des del Secretariat?

Una altra cosa que hem notat és que els nens venien, els explicaven coses sobre Jesús i marxaven amb uns coneixements sobre Jesús, però no coneixien a Jesús. La catequesi no feia una cosa que és bàsica: un vincle, una relació, entre el que ve a la catequesi, el catequetitzant, i Jesús. El desvetllament en la fe que abans feien els avis i els pares, a casa, ara no ho fa ningú. Però això és precatequesi: la catequesi ja suposa una fe, que tu eduques i fas créixer.

I ara, aquesta base, l'ha de proposar la catequesi?

Estem intentant des del SIC que el primer any sigui de desvetllament en la fe. T'oblides del llibre i l'introdueixes a la comunitat parroquial, a la pregària, amb el mètode de l'oratori, i que el nen o la nena conegui i parli a Jesús. Tenen la capacitat d'admiració i d'establir la relació amb un personatge “imaginari”. Aprofitem-ho! Sense això serà un personatge més de la història que va viure fa dos mil anys amb uns grans valors. Però això no és catequesi. Catequesi és descobrir que Jesús està present a la teva vida, que hi pots parlar i que et dona força per afrontar qualsevol situació.

Us toca ensenyar un hàbit de pregària, un llenguatge, una actitud...?

Sí, que el noi o la noia conegui Jesús a través de la pregària i que senti la

parròquia casa. I també introduir-los als sagraments, a la celebració de l'eucaristia. Això serien els objectius dels dos primers anys per desvetllar la fe. Proponem fer després dos anys de catequesi i aplaçar un any la comunió. La majoria de cops la reben a tercer, proposem de rebre-la a quart.

“M'INTERESSA QUE ELS PARES DE CATEQUESI VINGUIN DURANT CINC ANYS A LA PARRÒQUIA”

A què us ajuda, aquest canvi?

Ajudarà a la continuïtat. Si acaben a sisè, l'edat mínima per confirmar-los, garantiríem els cinc anys de procés ininterromput. No m'interessa l'edat de la comunió ni de la confirmació, inclús podríem invertir-ne l'ordre. M'interessa que els pares vinguin durant cinc anys a la parròquia.

Hi estaran disposats?

Aquest és l'últim repte. Primer proposar una catequesi experiencial, segon garantir el desvetllament i tercer, una catequesi que abasti tota la família. Per què no venen els pares? Perquè ells tampoc no han conegut a Jesús, ni senten la parròquia casa seva. Venen, deixen el nen i encara que el nen expliqui meravelles, els pares pensen que “són coses de *críos*”. L'intent és de fer aquest vincle amb els pares, d'una forma molt humil. Convidar-los a venir a fer l'oratori amb els nens, que se sorprenguin del silenci que fan els nens: a vegades són els nens que evangelitzen els pares. “Si el meu fill és aquí amb els ulls tancats i pregunten, jo també hauria de fer silenci que fa temps que no ho faig”. I una altra cosa que ens fa molta falta és presentar una fe adulta, vàlida per als adults. A banda de tenir mil coses, els pares no venen perquè igual que ja no els va bé el vestit que van portar el dia de la primera comunió, la fe que els van explicar, tampoc no els serveix.

Què fareu amb ells?

Convocar-los de tant en tant i fer-los unes xerrades tipus Alpha, de primera evangelització, perquè diguin “això de la fe és una cosa que m'hauria de prendre seriosament”. I agafar l'argument dels fills: si tu vols això pels teus fills, no pot ser que tu ho tinguis verd. Però sense culpabilitzar-los, donar-los les eines perquè ells s'ho puguin fer.

I en l'àmbit comunitari?

També volem crear un ambient familiar a la parròquia. Per exemple, fer un dinar diumenge després de missa i, en acabar, xerrar de temes difícils de la fe: la resurrecció, la vida eterna o el sentit del mal. Els pares s'hi agafaran perquè aquestes converses les tenen, els hem de generar curiositat. Si els nens fan un vincle amb Jesús i amb la comunitat, i coincideix amb el vincle que fan els pares en aquests àpats mensuals, estarem afrontant la realitat. El nen no és un element aïllat: és ell amb les seves circumstàncies, la seva família. Si acompanyem tota aquesta realitat la catequesi pot fer un salt.

Quin és el perfil dels catequistes que han d'emprendre tota aquesta

dinàmica?

Crec que ha d'haver-hi un relleu generacional, però ha de ser molt natural. La teoria és: si tu et conformes a fer el de sempre, la gent jove amb inquietuds desapareix. I es queden les padrines que sempre han fet catequesi. I són molt lloables i les hem de tenir en compte! No han de sentir que ara les estem apartant. Però la proposta catequètica és molt ambiciosa: demana una conversió pastoral, per intentar acollir tota la família -si no hi ha *feeling* de generació, a vegades costa-; i una conversió digital, per utilitzar els recursos que estaran penjats a la web.

I quin serà el paper de les catequistes més grans?

Hem d'aprofitar el seu bagatge. M'agradaria que hi hagi un equip de catequistes que acompanyen, en el qual tothom pugui aportar el seu do. Potser la catequista més gran pot aportar-hi bonhomia, paciència, maternitat. Més fer de iaia. I algú més jove, que treballi amb ella i connecti els equips, qui sigui qui diu les coses i posa les normes... Potser una la que renya, l'altra la que consola. En un grup de catequesi l'ideal són tres catequistes: dues sempre i si una falla, que hi hagués l'altra. O una dirigeix l'oratori i l'altra sap cantar.

I si no hi ha prou catequistes, ajunteu dos grups?

Exacte: ajuntar grups fa que les catequistes se sentin acompanyades. Jesús mai no enviava els deixebles sols. Si a la catequista gran li poses una ajuda, i es treballa amb materials nous, algú jove que entra ja pensa "això no és la catequesi de sempre, jo puc aportar molta cosa".

"UNA CATEQUESI SENSE PARRÒQUIA ÉS UNA GUARDERIA"

De retruc hi ha un camí de fe que han de recórrer les catequistes... Com els pot ajudar el fet de no anar soles?

Tenim un repte molt gran: els capellans s'han de creure la catequesi. Cap al mes de novembre des del SIC oferirem una formació específica en aquest sentit. Per presentar el nou projecte i per dir-los "sou una peça clau de la catequesi, heu de ser-hi". Moltes vegades els diuen "aquí teniu el llibre i, si us plau, no em doneu problemes". Ara que estic al SIC ho veig: la majoria de catequistes es queixen que el material no els funciona i que els cal una cosa nova, que els pares no s'ho creuen i que els deixen els nens com si fos una guarderia i que a la parròquia se senten molt soles.

Què fa que el conjunt de la parròquia valori aquest servei?

A les darreres jornades vam mirar d'explicar la [centralitat de la catequesi](#): una parròquia sense catequesi morirà, perquè no engendra noves persones en la fe. Però és que una catequesi sense parròquia és una guarderia.

Com una extraescolar més.

Exacte. I tampoc ens interessa. Des del mètode Alpha t'ho diuen: des del moment en què arriba, la persona s'ha de sentir convidada. Si oferim aquest espai amb els pares, la parròquia s'implica a preparar el dinar. Què hem fet? Agafar tot allò de pastoral de nova evangelització que funciona i incorporar aquests ingredients a la nostra catequesi. Però sense casar-nos amb res. No és que la catequesi es converteixi en un Alpha, sinó que reconeixem com una gran intuïció acollir les famílies, convidar-les a menjar i parlar-los de temes que els interessin. O ampliar l'oratori, o treballar el quadern de l'Acció Catòlica, on els nois i noies puguin explicar la seva experiència quan se'ls ha parlat del fill pròdig. No inventem res. Intentem fer la millor sopa amb els ingredients que ara mateix funcionen, amb humilitat.

Això és el recurs, el mètode. Tornem a la persona: com ha de ser el catequista d'avui?

Ha de ser una persona enamorada de Jesús, que s'hagi pogut tornar a convertir. Els cristians de seguida caiem en les rutines. Una persona que recuperi aquell primer enamorament que el va fer pensar "jo vull viure la meua fe i vull fer alguna cosa per l'Església". Hem de desvetllar la vocació del catequista, la seva identitat més originària, el seu discipulat. Cuidar-los, acompanyar-los espiritualment, oferir-los algun recés.

Per a això no calen competències digitals...

No, un catequista enamorat de Jesús, encara que no tingui competències digitals, transmetrà Jesús. Això està molt clar. El que no podem fer és agafar la primera persona que tingui disponibilitat horària i dir-li "va, fes la catequesi" sense que en sàpiga res. "Aguanta els nens i jo ja et donaré una fitxa". I això passa...

A les famílies que demanen la catequesi pels fills, se les ha de rebre amb un cartipàs de normes?

Amb això ens estem equivocant. Si som tan rígids, donem la sensació d'extraescolar: "aquí funcionem així, si t'agrada, bé, i si no, també". Si la catequesi és un lloc on t'has de sentir com a casa, en principi t'haurien de fer un vestit a mida, segons les teves necessitats. S'entén que no es pot fer per a tothom. Però tampoc que, de bones a primeres la família vegi l'actitud negativa de dir "això o la porta". Amb el temps també veus qui t'aixeca la camisa. Nosaltres fem una proposat de màxims, d'excel·lència, si després la persona es vol escapolir, la vida és així. Jo m'he deixat prendre el pèl.

"NO DONEM UN TÍTOL ACADÈMIC, NO ESTEM CERTIFICANT RES. INTENEM QUE CONEGUIN JESÚS"

Però cal una certa pedagogia del compromís...

Als pares els poso un exemple: el seu fill està a un equip de futbol, té els seus partidets, i decideixen que els dissabtes no els va bé portar-lo als partits, perquè ha de matinar. Arribarà un moment que si l'equip guanya el campionat, el fill també l'haurà guanyat - també li donarà la comunió-. El problema serà quin

significat té per a ell aquella copa –o aquest calze. No sabrà què significa, ni l'esforç que suposa, ni viurà allò tan bonic de les coses compartides, mentre els altres en gaudiran. Ells trien, la responsabilitat és dels pares. Però jo no soc qui per dir-los que no. Al final un sagrament és com molt gratuït: quan Jesús va morir a la creu per nosaltres ningú no ens ho mereixíem. I amb aquesta gratuïtat també desencaixes la gent. No donem un títol acadèmic, no estem certificant res. El que estem intentant és que se sentin acollits i estimats i que coneguin Jesús.

Aquesta proximitat i coneixença de Jesús és l'objectiu final?

Sí, i depassa el nen i abasta tota la família, amb tota mena de realitats: pares separats, mares i pares solters, de famílies amb dos pares o dues mares. El nen té tot el dret a que se li parli de Jesús i Jesús l'acollirà sigui quin sigui l'entorn familiar. No soc ningú per jutjar-lo. I, d'altra banda, els nens són molt llestos, són molt conscients de les limitacions dels pares. Si veuen que tu els estimes, encara t'estimen més. Són fantàstics! Si amb una mirada els nens veuen que desacredites o menystens els seus pares, perds tota possibilitat com a educador de tenir-hi cap tipus d'influència.

“MOSSÈN ROQUER EM VA FER SENTIR LA PARRÒQUIA CASA MEVA”

Mirem el seu cas. Va sentir una crida per l'educació, però descarta el magisteri i tria fer-se capellà. Per què?

Per culpa d'un capellà: mossèn Antoni Roquer. Una persona que em va acollir sempre, d'una forma molt gratuïta, sense demanar-me gairebé res, es va guanyar la meva confiança i sempre va intentar-me ajudar. Jo estudiava magisteri. El meu pare era paleta, autònom, es va enganxar els dits amb un projecte bastant gros: havia avançat diners i no va haver-hi el retorn esperat, l'obra va quedar parada i ell va quedar sumit en una depressió brutal. Ma germana també és mestra i estàvem estudiant els dos. Jo començava i ella acabava. Total, que no teníem els diners per continuar la carrera.

Què vau fer?

Ma mare tampoc era de missa, però sabia que el mossèn ens estimava. Amb ma germana fèiem tots dos de catequistes a la parròquia. I se'n va anar a veure'l d'amagat de nosaltres i li va explicar la situació. “El Joan durant uns anys haurà de deixar els estudis perquè no podem pagar la carrera dels dos”. Ell de la seva butxaca va dir “si el Joan serveix per a això, jo l'ajudaré. I no li diguis res”. Però jo sabia els diners que entraven a casa i havia treballat tots els estius ajudant a mon pare; li deia a ma mare: “la Maria que acabi la carrera i jo me'n vaig a treballar de manobre”. Em va dir que no, que tenia els diners. Jo, enfadadíssim, perquè pensava “préstecs són més deutes”. Al final, després de molt discutir em va dir que eren del mossèn. Molt orgullós de mi, vaig anar a dir-li: “No necessito els teus diners, jo no soc pobre, no vull caritat”. I ell em va dir: “Aquesta és l'última cosa que et falta aprendre perquè Déu et toqui el cor”. I allà em va desmuntar. Jo volia ser autosuficient: volia ajudar els altres però que ningú m'hagués d'ajudar. Vaig tenir una caiguda del cavall molt bèstia. I vaig pensar que si volia ensenyar alguna cosa era això que havia après d'aquest home. I així va ser. Vaig deixar el magisteri,

i va ser per intentar que d'altres descobreixin el mestre.

Tenia 19 anys i cap al Seminari interdiocesà.

Sí, havia acabat primer de magisteri. Va ser molt bonic. L'estiu passat va morir aquest mossèn i vaig tenir la sort de poder-lo acompanyar els últims anys de la seva vida. Era un sant, una persona molt humil, generosa, un místic de les muntanyes del Montsant. Havia sigut vicari episcopal, per tant, havia tingut molt de poder, i després se'n va anar a fer de rector Cornudella, que és l'últim racó del món, on ningú volia anar-hi... Per sort es va quedar al Priorat i va venir a Falset, si no, no l'hagués conegut mai i la meua via hagués sigut totalment diferent. És una persona que em va fer sentir la parròquia casa meua i em va fer descobrir un Jesús molt real. I en això estem: que la catequesi serveixi per això.